

Sölvatorp
Lantbruk

Under rubriken **Företag i Utveckling** besöker vi grisproducenter som funderar och/eller förändrar och utvecklar sina företag. I stort som smått.

För detta reportage svarar: Björn Lundbeck

Lönsam slaktgrisproduktion – med halm och knorr

Hans Jönsson i Vårgårda har helt nyligen blivit klar med bygget av ett nytt slaktgrisstall med 1 056 platser. Kostnaden per plats räknar han fram till drygt 4 700 kronor. En förklaring till detta billiga byggande kan möjligen sökas i det faktum att Hans Jönsson saknar den traditionens belastning som det ibland innebär att vara lantbrukarbarn. En annan kan vara att det inne i Jönssons huvud även ryms tankar på andra stall än grisstallar – nämligen cykelstall.

Den i dag 50-årige Hans Jönsson växte upp inne i centrala Vårgårda med föräldrar som inte var lantbrukare. Trots detta tog han 1982 steget och köpte en

släktgård på 16 hektar och började med nötproduktion. Därefter har han genom åren köpt till fastigheter och skaffat sig arrendemark. I dag är gården på 110

hektar och med lika mycket arrenden. Det är en ren spannmålsgård. Nötproduktionen bedriver Hans Jönsson fortfarande i form av cirka 600 mellankalvar per år.

Första stallet 2006

Tillgången på spannmål gjorde att han 2006 började bygga det första slaktgrisstallet, ett 800-stall. Det blev en investering på knappt fem miljoner kronor, inklusive bygget av ett tak över gödselbrunnen. Hans Jönsson höll själv i bygget och anlidade lokala snickare som han kände väl och hade förtroende för.

Hans Jönsson visar upp det nya och fräscha foderköket. Han är mycket nöjd med hela fodersystemet.

Hans Jönssons nybyggda slaktgrisstall är inrett med plastskivor kombinerat med rostfritt.

Foto: Björn Lundbeck

– Vi hade stor nytta av våra erfarenheter av nöt. Och vi anlätade Conny Nyhlin från LRF Konsult som ritade stallet. Ett val som jag gjorde själv var till exempel att satsa på vakuumutgödsling, trots att det rådde väldigt delade meningar om detta i branschen. Så här långt är jag också väldigt nöjd med det valet.

Öppen attityd

Hans Jönsson är helt självlärd och därmed i avsaknad av den traditionens belastning som det kan innebära att vara ett lantbrukarbarn. Han beskriver sig själv som förändringsbenägen och intresserad av nya idéer. Och kanske hör denna öppna attityd också ihop med att han inte har brytt sig om att skaffa sig någon högre formell utbildning än grundskolan.

– Jag tillhör nog de sista individerna som lyckats ta sig fram utan utbildning.

Men det har inte varit enkelt och jag har utvecklat min verksamhet med lånade pengar från första början.

Totalt 1 980 platser

Sedan fyra år tillbaka driver Hans Jönsson tillsammans med sin hustru Ann-Sofie Nordström Jönsson hela verksamheten i Sölvatorp Lantbruk AB. När vi besöker gården är bygget av det nya slaktgrisstallet precis slutfört. Även här är det två avdelningar om 462 platser samt två mindre avdelningar om 66 platser för grisar som behöver få tid på sig att växa lite till. Totalt i de två stallarna finns det 1 980 slaktgrisplatser. När det gäller grisarna i det första stallet så har Hans Jönsson mellangårdsavtal med en smågrisproducent. I det nya stallet har han förmedling via Scan.

Det första stallet inreddes med Myrby betongboxar medan man i det nya har

satsat på NOJ:s nyutvecklade system med plastskivor kombinerade med rostfria grindar.

– Det har blivit en väldigt luftig och fin miljö i det nya stallet, konstaterar Hans Jönsson. Jag kan bara hoppas att de rostfria delarna kommer att stå pall i den aggressiva miljön.

Lönsam grisuppfödning

Investeringskostnaden för det nya stallet inklusive foderkök och bygget av tak över även den andra gödselbrunnen ligger på cirka fem miljoner kronor, eller drygt 4 700 kronor per plats, alltså avsevärt billigare än standardkalkylen.

Hans Jönsson känner inte riktigt igen sig i den kalkyl avseende slaktgrisproduktion som Per Karlsson och Paw Mathiesen presenterade i nummer 9/2009 av tidningen. Till att börja med har han en foderkostnad på cirka 300

kronor per gris, jämfört med den nämnda kalkylens 401 kronor.

– Min kostnad är framräknad efter det pris jag skulle få om jag sålde spannmålen. Vidare använder jag rapsmjöl som proteinmedel. Jag bytte från soja till raps för ett par månader sedan. Nu planerar jag dock att utöka odlingen av foderbönor nästa år så att jag även ska kunna ge grisarna. Till kalvarna har jag använt foderbönor som proteinmedel i fyra år.

– Inte heller när det gäller kostnaden för el, värme och vatten, sjutton kronor per gris i kalkylen, känner jag igen mig. En förklaring kan vara att vi har en spannmålsspanna med vilken vi värmer även grisstallarna med gårdsproducerad spannmål. Och kostnaden för strö, åtta kronor per gris, står jag helt frågande inför. Det skulle helt enkelt inte fungera om jag vräkte in så mycket halm i stallet.

Olika förutsättningar

– Jag tror inte att en sådan här negativ kalkyl hjälper oss att få grisproduktionen att växa i Sverige. Vore det verkligen så här eländigt skulle ju ingen kunna hålla på. Och förutsättningarna är ju så väldigt olika på olika ställen.

– Dessutom blir varje kalkyl av detta slag ganska meningslös, eftersom varken jag eller någon annan grisproducent vill avslöja vad vi verkligen får betalt för grisarna. Så mycket kan jag dock säga att jag har en vinst på min grisproduktion.

Rätt i konjunkturcykeln

Om Hans Jönsson bara hade haft grisarna hade han varit självförsörjande på spannmål, men nu går det åt cirka 600 ton till kalvarna. Han behöver därför köpa in cirka 300 ton.

– Kanske är det tveksamt att producera sin egen spannmål när man kan köpa havre för 75-80 öre på marknaden, men på sikt är det ju alltid en trygghet att producera sitt eget foder. Dessutom ligger det en utmaning i att själv få fram ett billigt foder.

Bild 1. är från det slaktgrisstall som Sölvatorp Lantbruk AB byggde 2006 med betongboxar.

Bild 2. visar en av de två avdelningar i det nya stallet (2009) som är avsedda för grisar som behöver lite extra tid på sig för att växa färdigt. Det är 66 platser i varje avdelning.

Bild 3. är också från 2009-stallet, inrett med plastskivor kombinerat med rostfritt.

Observera att grisarna, oavsett inredning och byggår, har halm och knorr på svansen.

Besöket på gården gjordes den 23 november 2009.

Foto: Björn Lundbeck

Bygget av det nya stallet inleddes efter påsk i år. Insättning av grisar blev det vecka 36 i första avdelningen och vecka 38 i den andra. Även här har Hans Jönsson varit sin egen byggmästare och tagit in offerter och anlitat lokala företag. Han

konstaterar att den här gången kom han precis rätt i konjunkturcykeln.

– När jag begärde pris på färdigbetong så prutade leverantören i princip med sig själv. För mig innebar detta tiotusentals kronor i lägre byggkostnad. Även

Fakta

Företag: Sölvatorp Lantbruk AB.

Ort: Vårgårda, Västra Götaland

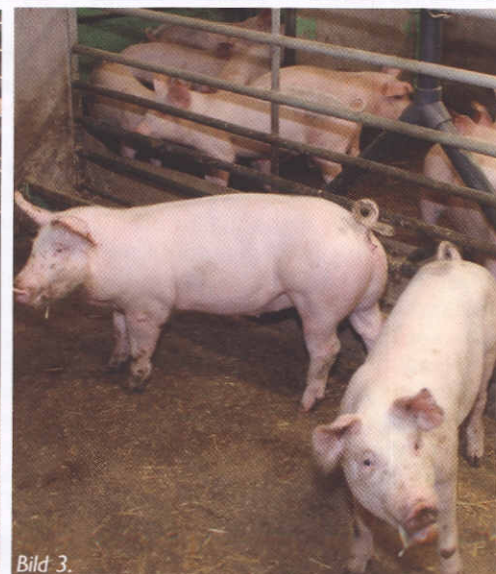
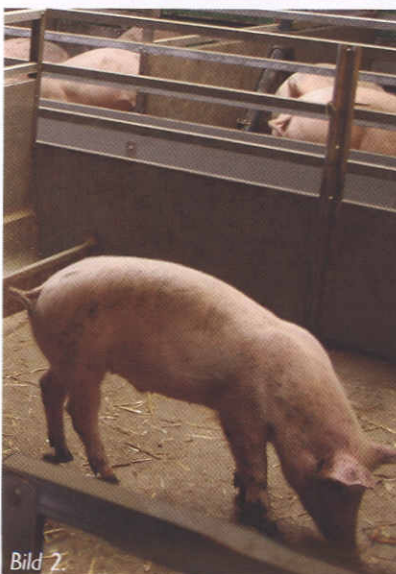
Ägare: Hans Jönsson och Ann-Sofie Nordström Jönsson.

Produktion: Cirka 6 000 slaktgrisar och 600 mellankalvar.

Areal: 110 hektar egen mark samt lika mycket arrenden.

Aktuellt: Har helt nyligen avslutat bygget av ett nytt slaktgrisstall, en investering på cirka fem miljoner kronor, inklusive nytt foderkök och tak över gödselbrunnen.

Hans Jönsson driver Sölvatorp Lantbruk tillsammans med sin hustru Ann-Sofie.

på övrigt byggmaterial fick jag bra priser.

Till skillnad från när han byggde det första grisstallet kunde nu Hans Jönsson även dra nytta av ett investeringsbidrag från länsstyrelsen på 900 000 kronor, vilket innebär att hans egen investeringskostnad stannade vid 4,1 miljoner kronor. Han använder själv uttrycket "kanonkalkyl" i detta sammanhang.

Om nu Hans Jönsson sluppit den traditionens tyngd som det kan innebära att vara lantbrukarbarn, så gäller detta inte för hans två egna söner, Erik och Johan, 24 respektive 21 år. För båda gäller att lantbruksintresset verkar vara av det riktigt gedigna slaget. Erik studerar till mark- och växtagronom och befinner sig för närvarande i USA på ett stipendium. Johan läser djurbiologi i Linköping. Båda är också i högsta grad intresserade av driften av gården och Hans Jönsson drar redan nytta av deras kunskaper.

Olika stall

Slutligen kan vi inte låta bli att berätta att Hans Jönsson minsann inte har tid att bara gå omkring och tänka på sina grisstallar hela dagarna. Han måste nämligen även hinna med att tänka på den typ av stall som består av cykliststallar. Hans är ordförande i mäktiga traditionstyngda Vårgårda cykelklubb, och just nu kretsar mycket av hans arbete kring de två världscuptävlingar för damcyklistar som klubben ska arrangera sommaren 2010. I januari åker Hans i detta sammanhang till Schweiz för att delta i ett seminarium med internationella cykelförbundet. Detta engagemang tar givetvis mycket tid, men Hans Jönsson menar att han har stor nytta av sina omfattande internationella cykelkontakter även i arbetet med grisarna.

– Arbetet med cykeltävlingarna har gett mig erfarenheter och självförtroende. Jag förhandlar med sponsorer och jag har lärt mig hur man bedriver lobbying för att få arrangera stora internationella tävlingar. Kontakter i mediavärlden har jag också skaffat mig. Allt detta går att överföra till grisföretagandet.

Som aktiv cyklist blev Hans Jönsson svensk och nordisk juniormästare. Dessutom fick han äran att tävla ihop med grannen och tillika cykellegenden Gösta Fåglum Pettersson.

Hans Jönsson har försett båda sina gödselbrunnar på 3000 respektive 2000 kubikmeter med tak och han kör ut all grisgödsel på våren.

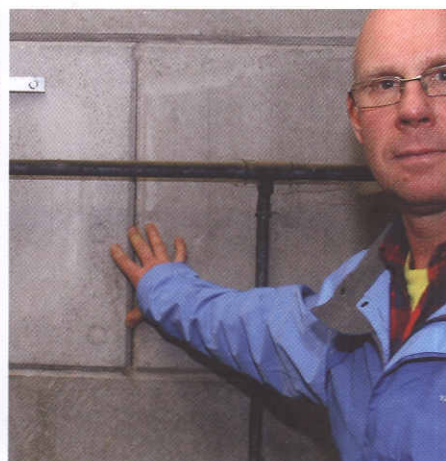

Grisproduktion och cykelsport är två ungefär likvärdiga intressen i Hans Jönssons liv. Hans anser att hans omfattande internationella cykelengagemang ger honom erfarenheter och kontakter som han har nytta av som lantbrukare.

Bakom Hans ses (till vänster stallet) som byggdes 2006 samt (till höger) det nybyggda slaktgrisstallet (2009).

Hans Jönsson hoppas nu att de rostfria delarna av inredningen ska stå emot den aggressiva miljön i grisstallet.

Båda grisstallarna hos Hans Jönsson är byggda på plats med ett klosssystem. Blocken limmades med betonglim. Arbetet utfördes på tre man. En körde hjullastaren, två satte blocken på plats.

– Vi blev tvåa på SM i lagtempo år 1980. Då var Gösta fyrtio år och jag tjugo.

Björn Lundbeck

Tipsa oss!

Våra gårdsreportage under rubriken *Företag i Utveckling* är mycket uppskattade och vi fortsätter givetvis gärna på den inslagna vägen med publicering av välmatade företagsbesök.

Därför är du alltid välkommen med tips och förslag till artiklar och reportage!

Kontakta Sven eller Björn:

Sven Secher

018-34 62 52, 070-672 06 32

journalistgruppen@secher.pp.se

Björn Lundbeck

0687-10 600, 070-358 44 69

bjorn.lundbeck@intramuros.se